

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Deák Ferenc-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bementetlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felszámolások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pótisor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. szám, nem különben minden hazai pósthivatal. Az előfizetési pénzek legezelszerűben posta-utalvány úján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Népgyűlés.*

A városunkban lefolyt népgyűlésről következő tudósítást vettünk, melyet mint társadalmi mozgalmat egész terjedelmében közlünk:

A véderőtörvényjavaslat miatti közfelháborodásnak kifejezést adni Rimaszombat város közönsége imponans népgyűlésre hivatott egybe február hó 24-én a városi polgárság legelőkelőbb tagjai által. Mintegy 2000 ember — nagyjából választó — gyűlt össze a „Három Rózsa“ vendéglő nagy termében, mely ily nagy tömeget sohasem látott együtt s befogadására elégtelen is volt; néhány száz ember künn is maradt. Hazafias dalok éneklésével s külön-külön nemzeti szín zászló alatt vonult fel legelől a polgári olvasókör, majd a timár, kalapos és eszmadia ipartársulat, s az „éljen a király,“ „abzug Tisza,“ „le a kormányynyal“ jelszavak csillapodása után Bak-say István főgymn. tanár, — közéletünk egyik buzgó s nagytekintélyű bajnoka állott fel, röviden üdvözölve a közönséget s elismerését fejezve ki egyérmű megjelenése felett, ajánlotta, hogy a szokásos formák szerint a népgyűlés elnököt és jegyzőt válasszon. Maga részéről városunk érdekében megöszült lelkes nestorát: Dapsy Vilmos nyug. curiai bírót kéri fel az elnöki szék elfoglalására s jegyzőül Lőrinczy Györgyöt ajánlja. Megható volt midőn Dapsy Vilmos, az ősz curiai bíró előrehaladt korára hivatkozva kijelentette, hogy csakis a hazaszeretet adja neki az erőt arra, hogy ez ügynek élére álljon, mert látja, hogy a kérdéses törvényjavaslat alkotmányunk és nemzetiségünk alapjait, életgyökerét támadja meg. — E merénylet ellen tiltakozni kell Rimaszombat városnak is, mely a hazafiúi tettek mezején soha sem maradt hátra, ezért felkéri a gyűlést, hogy hallgassa meg teljes higgadsággal és méltósággal azon fejtegetést, melyet a szőnyegen forgó kérdés megvilágítására Molnár József ügyvéd elő fog adni.

Azután Molnár József ügyvéd állott az elnöki emelvény elé, és szónoki hévvel, bensőséggel, viharos tetszésnyilatkozatokkal kísért szép beszédekben esetelvé a fennálló kormány hibáinak s mulasztásainak másfél évtizedet betöltő láncolat-

* E tudósítás a hazai lapoknak is megküldött.

T Á R C Z A.**Föl a pohárt!**

Mit törödnék: mit hoz ránk majd a jövő?
Hű-e hozzánk, vagy esalfa a szerető?
Idő előtt sirba viszi az embert,
Kit az Isten búbanattal jól meg vert.
Föl a pohárt! oda se a világnak,
Ifjak vagyunk, csapjuk össze bokánkat!

Fölvirad még, fölvirad még ránk a nap,
Érzeményink, melyen fejet hajtanak;
Életünknek részegítő lángbora:
Egy pár szép szem s a szerelem mómora.
Föl a pohárt! oda se a világnak,
Ifjak vagyunk, csapjuk össze bokánkat!

Most van idő, még bírjuk a kulaesot,
Tüzhúrunknak tudom meg nem árt a sok.
Majd ha egykor házaselet nyüge köt:
Százézer gond tartja vissza az erőt.
Föl a pohárt! oda se a világnak,
Ifjak vagyunk, csapjuk össze bokánkat!

Ugy is eljön nemsokára az a kor,
A mikor lesz poharunkban víz a bor.
S a vérünk is, az eszünk is víz leszén,
S féllábunk a koporsónak mélyiben . . .
Föl a pohárt! oda se a világnak,
Ifjak vagyunk, csapjuk össze bokánkat!

Hanem akkor napunk is már legördül.
Megalunk hej! de nem a nagy gyönyörtül.
Sirba viszen minket az a búbanat,
Hogy nem bírjuk fölemelni kupánkat.
De ki, míg tart föld: léte, jól iszik:
Lent a sirban annál jobban aluszik . . .
Föl a pohárt! oda se a világnak,
Ifjak vagyunk, csapjuk össze bokánkat!

—r.

tát, miután ezek között felemlítette azt is, hogy „rövid évek előtt nekünk is kezünkben volt még egy zászló, olyan név volt rajta írva, melynek tulajdonosa az általunk imádott szabadelvűséget képviselte hamisítatlan értelmében, olyan név, mely minden ismert polgári erények mintaképe gyanánt tündöklék előttünk ma is; — ezt a zászlót a mostani kormányhatalom ereje törte össze kezünkben, a zászló foszlányait azonban őrizzük szent ereklye gyanánt,“ (Éljen Csider Károly!) szünni nem akaró frenetikus lelkesedés harsogott végig az egész népgyűlésen, melynek jelszavai közül kijutott nemesak a Tisza-gárdának, de a Herberteknek is. Azután előterjesztette a következő határozati javaslatot:

„Mondja ki az értekezlet határozatilag:

1. Hogy Rimaszombat város lakóinak népgyűlésre pártkülönbség nélkül összegyűlt közönsége a véderő törvényjavaslat 25. §-át nyelvénkre s nemzetiségünkre veszélyesnek látja s annak megszavazását a jól felfogott magyar hazafisággal összeegyeztethetőnek nem tartja

2. Hogy a Tisza-kormány iránt, — mely eddigi hibáit s mulasztásait a véderő törvényjavaslat 14. és 25-ik §-ainak benyújtásával nagyobbította, — e közönség bizalommal nem viseltetik.

3. Hogy az országos két ellenzéki pártnak a parlamentben jogaink védelme körül kifejtett nagyszerű küzdelméért elismerést és köszönetet szavaz s annak további győzelmes folytatásához sikert és szerencsét kíván.“

E határozati javaslat egyhangú s szünni nem akaró lelkesültséggel elfogadtatván, miután ezt az elnök constatálta s határozatnak declarálta, felszólította a népgyűlést, hogy eddigi méltóság-teljes viselkedését azzal fejezze be, hogy hazánk felkent, koronás királyára törhetlen ragaszkodása és szeretete kifejezésül háromszoros „éljen“-t kiáltson. Leírhatatlan lelkesedés vett erre erőt a tömegben, s az az egy szívvel szájjal felharsanó háromszoros „éljen“-riadal, mely a vén épület falait megreszketteté, hiven kifejezte közönségünk törhetetlen hűségét Magyarhon szeretett királyára iránt.

A népgyűlés erre a három országos pártot jelképező három nemzeti színű zászló alá cso-

portosulva a „Hazádnak rendületlenül“, „Hymnus“ és „Kossuth nóta“ éneklésével s az ismert jelszavak hangoztatásával folyton tartó lelkesültséggel körüljárt a főtéren s még egyszer elénekelve a „Szózat“-ot, minden lárna nélkül, legnagyobb rendben széteszlott.

Molnár József ügyvéd beszéde

a február 24 iki népgyűlésen.

Tisztelt Értekezlet!

Nem azért szállalok fel, mert talán Önökkel szemben szükségesnek látnám ma a rábeszélés alkalmazását, — midőn arról van szó, hogy nemzetiségünk s nyelvünk védelmére tegyünk egy lépést, — azt megtennék önök Uraim, az én gyöngé batorításom nélkül is, éi tehát, mint a városunkban megindult mozgalom egyik igénytelen munkása, egyszerűen azon okot kívánom jelezni, mely a mai gyűlés összehívását eredményezte.

A parlamentben a véderő törvényjavaslat felett folytatott küzdelem hetek óta országsszerűe lázas izgatottságban tartja a kedélyeket, ezen izgatottság a mi szíveinket is elfoglalta, pedig azt hittük, hogy a közönyösség jege kifagyasztott már onnan minden érdeklődést a politikai természetű közügyek iránt.

Nem lehetne azon esodálkozni valóban, ha ez így is lenne, — 15 év óta nem a helyesebben indokolt szabad közvélemény szabja a törvényt számunkra, de egy minden ellennézetet leszavazó kormány és kormánytöbbség, melyekkel szemben a legaldásosabb eszmét hiába védik szívet, lelket elragadó s értelmet meggyőző okok.

Oly parlamenti többséggel rendelkezik a jelenlegi kormány, melylyel esodákat lehetett volna teremteni, ha azonban az általa uralt másfél évtized történetén végig nézünk, csak rosztat, vagy kétségbeejtő ürességet látunk magunk előtt.

A kormány működését csak két irányban ohajtom röviden ismertetni, mert a mi e két irányban történt, azt tudjuk és látjuk mindayájan.

A nemzetnek, mely élui akar, előhaladást kell tenni a tiszta erkölcsök követésében, s a vagyonosodásban.

Arra a kérdésre, hogy a két nagy ezél érdekében megtett-e a Tisza-kormány minden lehetőt, nagyon szomorú feleletet adnak a tényleges állapotok.

Az erkölcsiség ellen elkövetett hibák szaporodnak, az utolsó évtized alatt lehangoló tudósításokat hoztak a

a verebek kedélyét, szentül hiszem, hogy a jó tanácsot megfogadják, s elvagyok készülve a legnagyobb szerűbb verébtüntetésre.

A gólya méltóság-teljesen lép ismét vagy hármat, miközben szurtos suszterinas fut el a kapu előtt, torkaszakadtából dalolva, hogy:

Czoki Tisza, Czoki Csáky,
Czoki báró Fehérváry,
Czoki a mameluk-tábor.
Éljei soká Ugron Gábor.

A vén madár abban leli örömét, hogy hosszú, lapos esőreit összevertve kelepel hozzá. A láz ragadós. Kiüt embereken és állatokon egyiránt. Constatálták már azt is, hogy a czinegek seregestül vesznek meg. Az egész főváros, az egész nagy Magyarország fel van fordulva.

Talán csak az a két kis gyerek képez kivételt, a ki itt gombozik épen az udvarunkon szőrnűyü buzgósággal. — Lehetnek úgy 5—6 évesek. A Feri meg a Laci. Jól hallom a nevöket, a mint szölitgatják egymást.

— No lökjél Laci!

— Most te következel Feri!

— Várj csak, hogy elnyerem tőled azt a szép gombot. Hol vetted te?

— Hogy hol vettem? Loptam.

— Hogy?

— Hát a papától kértem. ő adott egyet, ezt ni, de nem szép, — de a mama nem akart adni, hát sirtam, azért meg megvert. Akkor megharagudtam, bementem a másik szobába, osztán levágtam a mama kabátjáról egyet. Ez az.

— Jaj, te ha megtudják!

— De nem tudják, mert azt a kabátot csak nyárba hordja a mama.

— Hát ha holnap nyár lesz.

— Hihíhi. Nyár? Hát még azt se tudod, mikor lesz nyár?

— No mikor?

— Mikor fürdeni lehet.

lapok, s fájdalom, nagyon sűrűn, az elkövetett hivatalos sikkasztásokról, s a hibának többnyire sikerült védőszárnyak alá menekülni, mert arról, hogy egyik vagy másik visszaélő megérdemelt büntetését is elvette volna, olvasni legalább nagyon keveset lehetett, — ez a mételey új a mi történetünkben, a magyar faj nyílt, egyenes jelleme nem is ismerte azt régebben, — s miután a baj nem fogy, de ijesztő mérvben nő, azt kell következtetni, hogy a Tisza-kormány vagy nem akarta, vagy nem tudta eltalálni a veszély elhárítására a kellő intézkedéseket.

A közbizony állapota még szomorubb.

A földbirtok az utóbbi másfél évtized alatt terhelődött meg az elviselhetetlenségig.

Az ipar, a kereskedelem, ugyszólván nem áll, — a ki e téren kezd valamit, csakhamar megbátrálni kénytelen, mert nem találja meg pályáján a megélhetés alapfeltételeit, — bár merre nézünk a nemzeti munkálkodás terén, — elijesztő elszegényedést látunk mindenütt, — az egyesek mélyeséges eladósodását szomorúan hirdetik a pénzügyi kimutatások, szaporodik azon ingatlanok száma, — melyek adó miatt támadtatnak meg árveréssel, — ez az erős faj, a magyar nemzet, melyet nem birt meg török, tatár, nem birt meghódítani nálánál nagyobb ellenség, az önmaga által választott vezetők alatt közelít a végelszegényedés s azzal együtt járó végelgyengülés felé.

Alig merete valaki hinni, hogy olyan csapás jöjjön még, — a mi az elesigázott népet talpra állítsa.

És a csoda Uraim megtörtént.

A kormány beadta a véderőtörvényjavaslatot, annak 14. §-ával megtámadta alkotmányunk sarkalatos elveit, a 25. §-ával gyermekeinket, s a még ezeknél is feltettebb kínos, — a nemzeti nyelvet.

Az irányított csapás fájdalomtól megrázkódott a magyar föld, a nemzet feláll, mint egy félelmes óriás, hogy oda kiáltja szerencsétlen kezű vezetőinek a tiltakozó szót: eddig és ne tovább!!

Az ország fővárosa Budapest felemelte az ébresztő jelet, — annak fénye bevilágította a Kárpátok hóborított ormeit, be az egész áldott magyar rónát az Adria hullámzó viztköréig, s Kárpátoktól Adriáig harsog a tiltakozó szó a véderőtörvényjavaslat veszélyes §§-ai ellen.

Ezen országos mozgalommal szemben Uraim, Rimaszombat város független gondolkozású lakói nem maradhatnak némán.

E közönségnek szép multja van, kerülete előtt az értelem viláosságával járt mindig, a szabad eszméket pártolta igaz szívvel mindig.

Rövid évek előtt is kezünkben volt még egy zászló, — olyan név volt rajta írva, — melynek tulajdonosa az általunk imádott szabadelvűséget képviselte hamisítatlan értelmében, — olyan név, — mely minden ismert polgári erények mintaképe gyanánt tündöklék előttünk ma is, — ezt a zászlót Uraim a hatalom ereje törte össze kezünkben, a zászló foszlányait azonban őrizzük szent ereklye gyanánt.

A nagy küzdelem s nagy vereségre a közönyösség hideg tele következett, — nem elbátortalanodva, — de elkedvetlenedve állottunk félre, — nem akartuk vagyunkat a hatalom tulnyomó erejével szemben meddő kísérletekre elforgásolni, — ma azonban, midőn a parlamenti többség nem akarja meghallgatni a nemzet kiáltó szavát, félre kell tenni az eddigi közönyt és tartózkodást, — nyilatkoznunk kell férfias nyíltsággal, — s ha nem hallgattatunk meg, — ha hiába beszél egész ország, — jusson észébe a kormánynak s engedelmis többségének, — hogy erejük csak a magyar földön állva van, — s

— Nem igaz, mikor meleg lesz.
— Bolond, hiszen akkor lehet fürdeni.
— Akkor? Hát most nem lehet-e a fürdőbe?
— Lehet, de te nem mégy oda.
— Miért?
— Mert nem eresztenek.
— Nem ám! Engem eleresztenek, de téged nem.
— H unan tudod? Nekem azt mondta a papa, hogy elbocsát.
— Nem igaz! Hazudsz! De engem elbocsátana a papa.
— El? Különb ember az én apám, mint a tied.
— Sohse volt. Hallgass!
— Hallgass te! te gyáva! Tudod-e, hogy multkor is a földhöz üttelek?
A Laci láthatólag megszeppen. Hátrább húzódik egy kiesit, s bátortalanul nézeget körül.
— Felsz ugy-e te tökfejű! — erősködik a Feri. Laci hallgat.
— Hol van a gombom? Add ide, nálad van?
— Nincs nálam.
— De ott van! elloptad — te zsvány!
Laci meghököl, s félelmesen néz Ferire.
— Add elő! — dühöng ez — te . . . te Tisza Kálmán!
Hub! mint gyuladt ki a Laci arca, szemei kidagadnak, kezét ökölbe szorítva rohan Ferire.
— Te vagy Tisza Kálmán! — Te vagy Tisza Kálmán!
És ime e veszélyes jelszó alatt addig küzdenek, míg az egyikük szemlélő gólya elvégre is megsokálja a dulakodást, közibök ront, s vagdosó esőreivel szétválasztja őket.
Ilyen itt a hangulat kérem. Ha valakinek azt mondják, hogy zsvány, azt eltűri, de ha ezzel a szóval sújtják le, hogy: te Tisza Kálmán! — akkor megverekszik életre-halálra! S z a b ó J ó z s e f.

ha attól elszakadnak, úgy járnak mint a mesebeli óriás, — elvesztik azt bizonyosan.

Sok veszedelem, sok egyéni baj támadhat abból, ha a kormányhatalommal szembe állunk, — de Istennek hála! — a magyar nemzet hangoztatta azt a nótát valamikor, hogy: előre, ha mindnyájan ott veszünk is! — Bizonyára nem feledtük azt el mi sem.

E nemzet törhetetlen hűséggel ragaszkodik felkent fejedelméhez, — erős gyökeret vert szívünkben azon hit, hogy a magyar király s a magyar haza üdve egymástól örökre elválaszthatatlan, — a kormányt azonban, mely az alkotmányos tényezők egyikének sem képes jó szolgálatot tenni, — a jogfeladás veszedelmes lejtőjén nem követjük.

Ezután előterjeszti a fennebbi javaslatot.

Gömör-Kishont t. e. vármegye

közigazgatási bizottságának félévi jelentése az 1888-ik év második feléről.

I. Az alispán havi jelentései nyomán.

A vármegye közigazgatásában, a lefolyt fél évben oly esemény, mely a közigazgatás rendes menetére akadályozólag hatott volna, elő nem fordult.

A tisztikar törvényszerinti köteletségének megfelelő s a közigazgatás hatáskörébe utalt ügyek törvényszerű elintézt nyertek.

Ügyforgalmi kimutatás szerint a központi közigazgatás a lefolyt egész évi időt át 17637 számból 17073 számmal dolgozott fel és 219 kiosztott 345 ki nem osztott számmal maradt hátralékban; főszolgabírák 38119 számból feldolgoztak 37827 számot, hátralékban maradtak 292 számmal, városi polgármesterek pedig 27672 számból feldolgoztak 27484 számot és hátralékban maradtak 188 számmal; egyszben véve a közigazgatási közegek átvettek az előző évről 1425 számot, folyó szám alatt elintézés alá bevettek 82003 számot, feldolgozniok kellett 83428 számot, feldolgoztak pedig 82384 számot, hátralékban maradtak 1044 számmal.

A közigazgatási bizottsághoz pedig beérkezett 1783 darab, feldolgoztattott 1710, a következő havi ülésre marad 73 darab.

Fegyelmi ügy elintéztetett végérvényesen rimaszombati járási főszolgabíró ellen egy dorgálás és költségtérítésre kötelezéssel, másik 50 forint pénzbírság fizetéssel, alszolgabíró felmentetett, főszolgabírosági irnok megdorgáltatott, — roznyói főszolgabíró ellen 100 forint pénzbírsággal, másik felmentéssel. — tornaljai szolgabíró ellen felmentéssel. Elintézés alatt II. od fokú dobsinai polgármester ellen, elintézés alatt, részint ügyészi vélemény, részint nyomozás alatt rimaszombati főszolgabíró és utibiztos ellen, ugyancsak rimaszombati főszolgabíró és szolgabíró ellen, — roznyói polgármester ellen két ügyben és rimaszombati rendőrőfkapitány ellen.

A természetben szolgáltatásra előirt közmunka, az átvételre kiküldött bizottságok jelentései szerint a vármegye egész területén kielégítő eredménnyel lett szolgáltatva, a váltásigpenzék pénzürti kimutatás szerint csak nem teljes összegben befizettek, a csekély hátralékos tartozás befizetése megsürgöttetett.

A személy és vagyonbiztonság nagyobb mérvben meg nem zavartatott, különleges vagy csak szigorubb rendszabályok alkalmazásának is szüksége fenn nem forgott.

Az egészségügy állása embereknél és állatoknál egyaránt elég kedvező volt.

Az 1889. évi közmunka előírásához a közmunkaerő már összeiratott.

Az ujonezálítási előmunkálatok befejeztettek.

A vármegyei pénztárban kezelt különböző pénztárak és alapok havonként pontosan megvizsgáltattak, a kezelés teljes rendben a készpénz hiány és felesleg nélkül, a pénztári betétet képező betétkönyvek, értékek és papírok, kötvények szigoru rendben hiány nélkül meglevőknek találtattak.

II. A kir. adófelügyelő ügyköréből.

Az egyes adók ellátása közül a mult félévben külön felemítésre érdemes körülmény elő nem fordult.

Az adóelőírás befejeztetett a vármegye valamennyi (284) községében 794 közzétlenül 311032 frt 25 krt fizető, és 75135 oly adóköteles irányában ki a községüel 492243 frt 42 krral van megróva.

Zálogolást foganatositottak a községi előljárók 11315 esetben, árverést 1596 esetben, járási főszolgabírák pedig zálogosítást foganatositottak 659 és árverést 249 esetben. Ingatlan elárvereztetett az 1883. évi 44. t.-cz. 77. § a alapján 86.

Főszolgabíró ellen kimondatott a felelősség 4, községi előljárók ellen 67 esetben.

Felelbeztés folytán tárgyalatott 252 eset, melyből 10 a kir. adófelügyelő felelbeztésére esik.

Előírva volt adótartozás fejében: és pedig földadóba 165244 frt 42 kr., házbéradóba 8330 frt 20 kr., házostályadóba 16690 frt 35 kr., I. II. oszt. kereseti adóba 52442 frt 57 krajczár, III. IV. oszt. ker. adóba 31421 forint 73 krajczár, nyilvános számadásra kötelezett egyletek adójába 6538 frt 64 kr., bányaadóba 7058 frt 19 kr., tőkekamatadóba 23766 frt 08 kr., vadászati és regyveradóba 1121 forint, általános jövedelmi pótdadóba 69046 frt 02 kr., hadmentességi díjba 12471 frt 75 kr., hozzá a pótelőírások 21066 frt 25 krral, összesen tehát 415197 frt 20 kr. és az év első feléről hátralékban maradt 288078 frt 47 krral együtt összesen 703275 forint 67½ kr., melyből ismét töröltetett elemi csapás folytán 163 frt 11 kr., felelbeztés folytán 6740 frt 13½ kr., behajthatatlanság következtében 6360 frt 27½ kr., összesen 13263 frt 52 kr., befizetendő volt a félév folyamán 690012 frt 15 kr., befizetett tényleg 543161 frt 06½ kr., az 1889. évi számadás javára hátralék tartozásban maradt 146851 frt 08½ kr.

Az előző félév eredményeivel összehasonlítva a lefolyt félév eredményét — a következő képlet áll elő: a befizetés a tavalyi időszakhoz képest fogyott 32152 frttal, a félév kezdetéhez képest végre a hátralék fogyott 141227 frttal.

III. A kir. tanfelügyelő ügyköréből.

Gömörmegye 281 önálló községe közül 253 bir helyben egy vagy több iskolával, míg 28 a szomszéd községek egyikéhez van iskolailag esatolva. Mivel az iskolával bíró községtől egyik sem fekszik 3 kilométernyi távolságnál messzibbre, az iskolázás lehetősége meg van minden községben. E tekintetben csak néhány puszta, mint Lapsa, Gyurkovka, Bak-i képeznek kivételt, noha 7 bánya és gyártelep saját, még pedig többnyire minta iskolával bir.

Ezen félévben szerveztetett a dobsinai felső leány népiskola, a líkéri, újantálvölgyi, chiznyóvízi és tornalylai iparos tanonciskolák s engedélyeztetett Putnokon egy magán női-kézimunka iskola. A Rima-Murány-Salgó-Tarjani vasmű egyesület által Klenőczon fentartott magyar tannyelvű iskola egyesített a helybeli evang. népiskolával, mely ezen egyesülés következtében az 5. és 6-ik osztályba a magyar tannyelvet fogadta el. Hasonló egyetülés fogadtatott el a szirk-turesoki evang. és a vashegyi vasmű-egyesületi iskolák között, mely azonban csak a jövő tanévben lép életbe.

Megszűnt a nyustyai kath. iskola, melynek volt tanítványai a líkér-gyártelepi minta iskolát látogatják.

A különböző rendes tan- és nevelő intézetek száma 356, a 25 nyári óvodát is ide számítva 381.

Az iskolázatás érdekében ismételve intézkedett a közigazgatási bizottság, utasítván a községi előljárókat a mulasztóknak szabályszerű megbírságolására. Ennek eredménye gyanánt jelentjük, hogy a szeptember—decemberi 4 hónap alatt 147 frt 50 krnyi bírság rovatott ki s csekély kivétellel az illető iskolai pénztárba át is szolgáltatott. Akadályozta azonban az iskolalátogatást a hat községben járványszerűleg fellépett vörheny s nem kevésbbé azon körülmény, hogy 7 iskolában a tanítás tanító hiányában hosszabb ideig szünetelt vagy nem képesített egyénnel eszközöltetett.

Igen természetes ennélfogva, hogy a nem képesített tanítók számának ilyen emelkedése a tanítás sikerének rovására esik. Az előirt tantárgyak azonban csekély kivétellel tanítatnak s azok mellett figyelmet fordítottak a rajz, testgyakorlat, női kézi munka és házi ipar gyakorlására is, mely utóbbi tantárgyak iskoláinkban mindinkább terjednek.

Hogy nem magyar tannyelvű iskolákban a magyar nyelvre mily nagy súlyt fektetnek tanítóink, kiténik abból is, hogy ezen iskolák két harmadában a magyar nyelv második tannyelvnek fogadtatott el. Így legalább két tantárgy magyar nyelven tanítatván, beszédbeli elsajátítása nemcsak elősegítettik hanem biztosítatik.

A tanítók továbbképzését előmozdítja az e tankerületben fennálló négy tanító-egylet, melyek közül a megyei általános tanító-egyletnek Dobsinán tartott közgyűlése tanulságos tanszerkiállítással volt egybekötve.

Tanítói hátralékos fizetés behajtása három esetben rendeltetett el s a kérvényezőknél ki is szolgáltatott.

Tiltott tankönyveket és taneszközöket közegeink nem találtak és ilyenek nincsenek is használatban.

Farsang végén.

(Roznyói levél.)

Ha ugy egy darabra, például 10—20 évtizedre visszatekintünk, azt fogjuk tapasztalni, hogy azon időkben zajosabb farsangokat éltek atyáink, a miből világosan két esetet lehet következtetni: vagy több pénzünk, vagy jobb kedvünk volt. Mind a kettőből több volt a mainál. Midőn azonban ezen eredményre jutottunk, ebből még nem szabad azt következtetni, hogy ma már végképen elfogyott volna mulatozásra hajló kedvünk, a világért sem, mert van nekünk jókedvünk ma is, csak oly körbe jussunk, a hol nem szorítja keblünket egy vas abroncs, nem kell figyelni a nyelvünkre, hogy mit is mondjunk, hogyan is tapossuk a viasztól fényes és siklós termék deszkáit, — mert jaj nekünk, ha megödlük nyelvünk, megesusznék a lábunk — akkor a kritika, mely rendszeresen becsülettel táplálkodik, előbb elkezd csipdesni, majd beleharap szívünkbe, és addig marcangol — míg megöl.

A szögletes műveltség, a társadalmi előítéletnek minden nap van kivégzése, ma itt, holnap ott állítja fel akasztófáját, és miért? mert annak görbén állt a nyakendője, ez pedig merénylet a művelt társadalom ellen, annak a szalon kabátján van egy tollpety, nyaktilló neki, mért megy az emberek közé az ágyból.

Ha tánczolunk magunknak, jó szívből, nemes ezéltől — baj, ha nem tánczolunk az még nagyobb baj, mert akkor meg fősvények vagyunk, olyannak leszünk feltüntetve, mint a kik érzéketlenek minden nemesebb ezélt iránt. Pedig hát nem ugy van az, mert vannak számtalan olyan családok mindenütt a kiknek meg van társadalmi állásuk az igaz, de nincs meg hozzá az anyagi mód, így a legjobb akarattal sem felelhetnek meg a kritikának.

Ezek után visszatérve eredeti ezéltünkhez, örömmel jelentjük ki, miszerint folyó február hó 24-ikén igen kedélyesen, sőt mondhatjuk, patriarchális estékn volt. A polgári társalgási egylet, közzvacsorával egybekötött táncmulatságot rendezett, mely mulatság ugy látszik utolsó is volt e farsangon városban. Mert a már bójtbe esett márezius havi próbabált komolyan bálnak nem tekinthetjük, ezt csak azért rendezte Rosenkrauz ur, hogy bemutathassák növendékei tánczképességeiket.

A közzvacsora, mely egy kissé későn kezdődött, a szépnemet ha nem is bosszantotta, de minden esetre kellemetlenül érintette azért, mert így kevesebb idő jutott a tánczra. De ha egy kissé késő is kezdődött a közzvacsora, annál jobb volt, mindnyájunkat kielégített, mert ugy a sülték, mint a tészta neműek mind a legizletesebbek valának. Pedig ez nagy szó, annál is inkább, mert a közzvacsoránál 180-an vettünk részt, már pedig egy ilyen gárdának kell egy kis enni való. Iani való is volt elég, ittuk a hogy jött, egy asztalnál vízzel, a másik asztalnál viz nélkül.

Étkezés közben V. J. ur rövid szavakban felköszöntötte az elnökség, továbbá a rendezőséget, a kiknek fáradsága lehetségessé tette a szép felszeten összejövettel, kérve jövőre is hason összejövetelek rendezésére, mert csak így ismerhetik meg valóban a polgárok egymást, beszélhetik meg a napi dolgokat. V. J. ur után Hokky Béla és Glósz Antal urak emeltek még szót, üritettek poharat az egylet felvirágzására s a megjelentek egész-

ségére. Valamivel 10 óra előtt kezdődött el a tánc, a szünóra kivételével tartott szakadatlan jó kedvvel egész kivilágos virradtig.

Egy garçon legényt megkérdezték, hogy ugyan nem tudja-e, hogy hány táncosnő van a mulatságon, humorisztikusan azt a megjegyzést tette, leány van 40, mama, fiatal menyecske kétszer annyi, ebből tehát mindenki következtethet a szép részvételre.

E sorok szerény írója, miután még nem volt alkalma Rozsnyón hason mulatságban részt venni, esodálkozott a felett, hogy mennyi szép hajadon van e kedves városnak, és hogy az a sok ember oly őszinte, oly bizalmas egymás iránt, mintha valamennyien édes testvérek lettek volna. Mindenki beszélt szíve szerint, és nem látott a szem seholy egy sokat jelentő szemkrimaszt, de még azt sem láttuk meg, kinek milyen nyakkendője, kinek milyen fényes topánkája volt, mert mi mindnyájan embert láttunk egymásban.

A rimaszombati takarékpénztár február 28. napján tartott közgyűlése.

A közgyűlés helyét és idejét a pénztárat vezető épületének homlokzatára kitűzött gyönyörű zászló jelezte, a szép számmal összegyűlt részvényesek által a gyűlés vezetésére elnökül a pénztárat egyik legbuzgóbb alapító tagja Dapsy Vilmos ur kérésére fel, ki szívélyesen üdvözlölvén a közgyűlés tagjait, míg egy részről mely sajnálattal fejezte ki részvétét igazg. elnök Csider Károly ur gyengélkedése s távolléte felett, másrésztől megnyugtatólag értesítette a közgyűlés tagjait, hogy igazg. elnök ur gyengélkedése mellett is, nemesak élénk érdeklődéssel kísérte mindig az intézet ügyeit, de bőles tanácsával folytonosan részt vett annak vezetésében is.

Először is az igazgatóság s felügyelőbizottság jelentése olvastatott fel.

Az évi mérleg 26448 frt 64 kr. nyeresémet tüntet fel, a múlt 1887. évről felmaradt 1757 frt 44 krajczárral együtt 28206 frt 8 kr. állott a közgyűlés rendelkezésére, melyből 200 frt mint kétes követelés leiratott 323 frt 49 kr. a tisztviselők nyugdíj-alapjához esatoltatott. A felmaradt összegből 24000 frt, szelvényenként 20 frttal a részvényesek közt kiosztani határozatott, a tisztviselők jutalmazására 750 frt, jótékony czélokra 830 frt fordított, jelesül: az egyesült prot. főgymnasium pénztárának 300 frt, tápintézetének 20 frt, tanári nyugdíjintézetének 50 frt, a közési iskolai könyvtárának 20 frt, ipariskolának 100 frt, kisdédvő intézetnek 30 frt, szegények intézetének 100 frt, a dalárdának 20 frt, az iparos segédek egyesületének 10 frt, a gömörmezei közműv. egyesületnek 30 frt, a gömörmezei nemzeti pénztárának 20 frt, a nőegyletnek 30 frt, a Tompa szoborra 100 frt. Ezentul 1000 frt a póttartaléktökhöz esatoltatott, 1102 frt 59 kr. a folyó 1889. év számlájára hagyatott.

Régibb könyvvezetőknek fizetését a közgyűlés 50—50 frttal emelvé 1200 frtban rendszeresítette, harmadik könyvvezetőjének fizetését 800 frtról 900 frtra emelte.

Ezután következett a választás. Az igazgatóság tagjai közül ez alkalommal új választás alá nem estek Csider Károly, Dapsy Vilmos, Horváth János, Terhes Pál, Tibély Zsigmond, a kilépő igazgatósági tagok jelesül: Baksay József, Kishonthy Gyula, dr. Marikovszky Gusztáv, Molnár József s dr. Szabó Sámuel, valamint a kilépő felügyelő bizottsági tagok u. m.: Baksay István, Dapsy József, Hamaliár Károly, Nagy Ferenc, id. Sütő István s Szabó József újra megválasztottak, megválasztott még napi biztosokul 24 rendes s 4 póttag. Ezután az elnök a részvényesek élénk éljenzése között a közgyűlést feloszlatta.

Készületek.

A márczius 15-iki nagy nemzeti ünnepre széles Magyarországi minden valamire való városában készülődnek; a politikai viszonyok újabb alakulásai a nevezetes napot jelentékenyebbé teszik a rendezés, a menyiben megszoktuk már, hogy az ezred év alatt kivított alkotmány védfalai között szabadságunkkal a legnagyobb mértékben éljünk, s jogaink védelmére évről évre e napon szent fogadást tegyünk, de a negyvenedik évforduló a napi rendben levő törvényjavaslat következtében annyira aktuálisá vált, hogy véleményünk szerint azok a jelöltek, melyek az utóbbi hetek alatt a városokban lezajlottak, e napon fokozott mértékben ismétlődni fognak.

A szelrőzsa minden irányból érkeznek tudósítások a rendezendő ünnepélyekről, melyeknek zászlóvivői ezuttal is az ifjuság, az egyetemek hallgatói, a gymnasiumok növendékei. Az a lelekelemelő pillanat, melyben a pesti városháztéren Petőfi „Talpra magyar”-jának eskü szavai elhangzottak, az ifjuság kebelében részegítő varázsval ég; e pillanatra való emlékezés könnyen magyarázható lelki állapotot idéz elő; egy magasztos érzelmeknek válik szülő anyjává, melynek korai volna még nevet adni, de a hazaszeretethez első csirait láthatjuk abban feltűnedezni.

Ez teszi jogosultá márczius tizenötödikének megünneplését az ország művelt ifjusága részéről. A történelem és élet a legnagyobb tanító mesterek tanítványai-ikkal e napon tétetik le az érettségi vizsgálatot.

De ünnep e nap az ország érett gondolkodású felnőtt polgárait néve is. Az alkotmány-, függetlenség- és szabad sajtó nyilvános kihirdetésének napja volt az ezeltől 41 esztendővel s mind azon eredmények, melyeket társadalmi és politikai téren nemzetünk fel tud mutatni, e nagy nap eszméinek kitolyása volt.

Meg kell ünnepelni e napot minden igaz magyar honpolgárnak, ki megszerzett jogaira, nemzetünk kivított alkotmányára büszke s tetteinek, hitének és gondolkodásának szabadságára ad valamit.

Örömmel tapasztaltuk, hogy városunk polgársága, mint a multban, e napon is kifejezést fog adni hazafias érzületének — s erre nézve már előre készülleteket tesz. A helybeli dalárda mozdult meg legelőször, elhatározván, hogy márczius 15-ikére hazafias dalokat fog betanulni, egyuttal felajánlván szolgálatát arra az esetre, hogy ha városunk valamely erkölcsi testülete (pl. a kaszinó) közvesorát rendezne, azt közreműködésével élvezetesebbé tegye.

Ily irányu határozatot hozott a „Polgári Olvasókör” választmánya is, a menyiben az erőket szétforgásolni nem akarván, egy nappal későbbben, márcz. 16-án, közvesorát rendezte, azt közreműködésével élvezetesebbé tette.

ifjusága a kebelében virágzó „Tompa kör” vezetése alatt már megállapította programját, — s úgy hallik, hogy a kaszinó igazgatósága ez évben is megtartja szokásos közvesorát.

E készülletekből látható, hogy közönségünk márczius 15-én ünnepet akar ülni; mi részünkről szeretnők, hogy e napon mindnyájan együtt legyünk, hogy a hazafiság eszméje mindnyájunkat egygyé forraszson. Erre vonatkozólag egy rendező bizottság volna alakítandó, mely megállapítaná a programot, s egyuttal megtenne minden intézkedést arra, hogy az ünnepély minden részletében sikerüljön.

Hírek és vegyesek.

Benyo Béla helybeli vaskereskedő néhai édes atyja emlékére, a rimaszombati dalárda javára harmincz forint alapítványt tett. Adjon Isten városunknak sok ily derek polgárt!

A földmivélés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter Csesznok Lajos okleveles állatortvost Arad megye és Arad sz. kir. város törvényhatóságának területére helyezte át.

Gróf Serényi László körlevélben tudatja, hogy rendezésben tartott putnoki műalmát, minden az üzletből eredő követelésekkel és tartozásokkal együtt fiának gróf Serényi Bélának átadta; ugyanezen alkalommal az új tulajdonos nyilvánosságra hozza az átvettelt s egyszersmind tudatja, hogy a fontos iparvállalat igazgatója Laszsgallner Ödön marad az új cég alatt is.

Löschnig János a helybeli es. kir. tüzerütég kezelő tisztje hasonló minőségben Szolnokra helyeztetett át.

Meghívás. „A rimaszombati általános ipartestület” holnap, márczius hó 4-én (hétfőn) délelőtt 9 órakor a „Három Rőzsa” vendéglő nagytermében tartja meg évi rendes közgyűlést, melyre a testület tagjai ezennel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: — I. Az előjáróság évi jelentése. — II. 1. Pénztári jelentés az 1888. évről. — 2. 1889. évi költségelőirányzat. — III. Előjárósági indítvány a jegyzői fizetés illetőleg. — IV. Indítványok (figyelembe veve az alapszabályok 11-ik §-ának 3-ik bekezdését) — V. Tisztújítás. (Elnök, 24 előjárósági tag, 3 számvizsg. bizotts. tag választása.) — Rimaszombat, 1889 febr. 15. Az elnökség.

Műkedvelői előadás. Az egy. prot. főgymnasium felsőbb osztályu tanulói márczius hó 7-én, csütörtökön műkedvelői előadást tartanak, felerészben a Tompa szobor, felerészben a tanári nyugalmódj intézet javára. Előadják Tóth Kálmánnak „Nők az alkotmányban” című vígjátékát. Jegyek előre válthatók Miskolczy István cukrászdájában.

A két pénztézet adománya. A rimaszombati takarékpénztár mely évenként 7—800 frtnyi összeget szokott jótékony czélra fordítani, az idén is megemlékezett a Tompa szoborról. Tavalyi adományát megkészezte s most 100 forinttal járult a szoboralaphoz. Ugyanezt tette a Gömörmezei nép- és iparbank is, ez évben 25 forinttal mozdítván elő a szoborregyesület nemes czélját. Midőn e nagylelkű adományokat a nyilvánosság előtt nyugtázzuk, nem mulaszthatjuk el legmélyebb köszönetünknek kifejezést adni a két pénztézet élén álló vezérterfiaknak, kik nemesak azt bizonyították be, hogy a pénztézetek „sorsa” jó kezébe van le ére, hanem hazafiságuknak s nemes szívüknek is méltó jelét adták.

A miskolczi ügyvédi kamara részéről közhírré tétetik, hogy Szomp Béla dobsinai ügyvéd elhalálása folytán a kamara lajstromából kitöröltetett s irodája részére gondnokul Kővári Ödön rozsnói ügyvéd rendeltetett ki. — Bernolák Nándor rimaszombati ügyvéd az ügyvédség gyakorlatától felfüggesztetett.

Két közgyűlés. A városunkban virágzó két pénztézet, a gömörmezei nép- és iparbank s a rimaszombati takarékpénztár mult hó 27. és 28-án tartották meg rendes évi közgyűléseiket. Szerdán a bank gyűlésén szokatlanul nagy számu részvényes jelent meg, s a rendes ügyek letárgyalásában többen élénk részt vettek. Tudomásul vették Bernáth Gyulának, az intézet igazgatójának, a mult üzleti évről szóló jelentését, melyből kiemeljük a következőket: a mult évi forgalom a megelőzőhöz képest némi apadást mutat ugyan föl, a tiszta jövedelem azonban 2884 frt 36 krral emelkedett; így a forgalom látványos kevesbedése nem a vagyon és jövedelem rovására történt. A felügyelő-bizottság elé terjesztett kimutatás szerint 13673 frt 51 kr. tiszta jövedelem felosztására vonatkozólag a proponált tetelek egyhangulag elfogadtak. Ez évi osztalék nyolcz százalék, vagyis minden részvényre négy forint; jutalmazásokra (az intézet három hivatalnokának per 50 frt. szolgának 30 frt) összesen 180 frtot, jótékony czélokra ugyanannyit állapítottak meg. A tiszta nyereségnek két százaléka (113 frt) a tisztviselők nyugdíj alapjához, 10% a (569 frt) a tartaléktökhöz esatoltatott, 630 frtot pedig, mint maradványt a jövő évre vittek át. Jótékony adományai között a következő tetelek vannak: a nőegyesületnek 10 frt, a gymnasiumnak 10 frt, a Tompa szoborra 25 frt, a gymnasiumi tápintézetnek 50 frt. Ezután a választások ejtettek meg: Terhes Pál, dr. Szabó Samu, Bodor István, Baksay József, Nagy Ferenc a felügyelő bizottság tagjaik újra megválasztottak. Napibiztosok lettek: Barányi Gusztáv, Báthory Ferenc, Burszky Sámuel, Eszényi Gyula, Éva János, Fabry János, Fülöp Béni, Hollósy József, Kalocsay Gyula, Kerekes Dezső, Kozák István, Kres József, Löcherer Tamás dr., Miskolczy István, Kovács Zsigmond, Paczek Emil, Rásky István, Sárkány Imre, Soós Ferenc építész, Sütő István id., Szabó Károly, Szabó Károly dr., Széplaky Lajos, Szöllösy István, Törköly József, Uthly Antal, Veres Samu dr., Vozáry Gyula, Zichar Gusztáv, Zehery István, dr. — A takarékpénztár közgyűléséről szóló tudósításunk lapunk más helyén olvasható.

Adományok a Tompa-szoborra. Raisz Marikovszky Emma 2 frt, egy asztalsásaság, 2 frt 70. A Miskolczy cukrászdájában kitétt perselyben márczius 1-éig begyűlt 2 frt 55 kr. összesen 7 frt 25 kr. Nem mulaszthatjuk el közönségünk figyelmébe ajánlani a nyilvános mulató helyiségekben kifüggesztett gyűjtő szekrényeket; a nemes czélú adakozásnak az a legegyszerűbb módja, hogy ha mulatozás közben a kitétt perselyekbe kevés aprópénzt dobunk. Sok kiesi sokra gyűl.

Tűz. Február hó 28-án reggel 4 órakor a helybeli zsidó templom udvarán tűz ütött ki, mely a hamuval kivitt égő parázsából származott. Korán elfoltották s így nagyobb baj nem következett be, a kár jelentéktelen.

Estély. A helybeli koresolyázó egyesület hushagyó kedden este a kaszinó termeiben társas estélyt rendez; belépti díj személyenként 1 frt.

Megerősítés. A rimaszombati általános ipartestület békéltető bizottságának alapszabályait az ipar- és keresk. miniszter megerősítette.

Pótvásár. A hétfőn és kedden tartott pótvásár városunkat rendes hétköznapi állapotából nem zökkenette ki. A piacon imott-amott volt látható egy-egy sátor rövid árakkal, de vevők egyáltalán alig jelentek, pedig már az idő is oly szép volt, a minőt egész februárban nem tapasztaltunk. Legnagyobb élénkséget a baromvasártér mutatott, hol a nemsokára beálló tavaszi munkára való tekintettel nagy számmal jelentek meg a gazdák szarvasmarháikkal s a vásártér többi áruihoz képest jelentékeny üzleteket kötöttek. Nem hagyhatjuk említés nélkül azt az általános panaszt, hogy a vásártérnek csupán egy bejárata van, melyen nagyobb forgalom esetén a szarvasmarhák alig vezethetők be helyeikre. Valóban esuda, hogy eddig még nem történt szerencsétlenség, s hogy jövőre se történhessék a városi kapitányságnak gondoskednie kellene arról, hogy még egy bejárat nyíttassék, így a felülről és alulról érkező szarvasmarhák a maguk bejáratain közlekedhethének s az ellenkező irányból származó veszélyes csoportosulások elkerülhetők volnának.

A közelebb városunkat meglátogató Hatvani-féle szintársulatra vonatkozólag lapunk mult számában megjegyeztük, hogy nem épen kedvező auspiciumok közt fogja megkezdeni működését. Emlékeztettük Hatvani urat arra, hogy a legutóbbi évek alatt itt járt társulatok mind megbuktak, miből kifolyólag jó lesz, ha Hatvani ur is számot vet magával. E megjegyzésünkre a „Borsod” így kiált föl. „Hát még ha tudná lapársunk, hogy minő előadásokat szokott rendezni Hatvani, akkor még más indokból is igyekeznék őt Rimaszombattól távol tartani!” Valóban, ha Hatvani ur előadásai igényeinknek nem fognak megfelelni — jó lesz tudni közönségünknek azt a hibáját (?) hogy a szintársulattal szemben a miskolczi közönségnél nem kevésbé követelő — a saját érdekében óhajjuk, hogy látogatását későbbre halassza. Azonban ha még is eljön, legyen meggyőződve arról is, hogy részünkről a legzivesebb vendégzereteket fogja tapasztalni.

Kirándulás Párisba. Az ez évi világkiállítás alkalmából valószínűleg igen sokan fogják meglátogatni a modern Európa metropolisát. A fővárosi menetjegyroda már közzé tette első hirdetését, mely szerint az egész párisi út nyolcz napi ott tartózkodással együtt alig fog 200 frtnál többé kerülni. Ujabbán a fővárosi iparosok köre is rendez egy kirándulást melyben csak iparosok vesznek részt s valószínűleg ez lesz a legelősebb alkalom arra, hogy fiatal iparosaink ismereteik gyarapítása végett a művelt világ fővárosában megfordulhassanak. Ajánljuk figyelmébe azoknak a kikerdeket: a részletekről bővebb felvilágosítást ad az iparoskör elnöke Budapest.

Nyilvános nyugtázás. A jánosi dal- és olvasó-egylet által rendezett jótékony czélú táncmulatságra utólagosan felülfizettek még Török Bálint ur és családja 5 frt, Csathó János ur 2 frt. Fogadják az adakozók az egylet hálás köszönetét. — Jánosi, 1889 február 28. Samu István, pénztárnok.

A csizmadia ifjuság mult hó 27-én tartott bálja alkalmával a felülfizetésekből 19 frt 80 kr. gyűlt be, mely összegből a bál tetemes költségei levonásával a Tompa szoborra 5 frt adomány jutott. Felülfizettek a következők: Deckmann Armin 3 frt 60 kr. Király Ferenc 1 frt 60 kr. Bródy Bertalan 1 frt 30 kr. Klein Armin 1 frt 30 kr. Hecks Jakab külön adomány a Tompa-szoborra 1 frt, dr. Marikovszky István k. a. a Tompa szoborra 1 frt, Susztek József, Molnár János pék, Sipos János, Stróbel Jánosné, Nagy József, Simko János, Mázik József, Molnár Jánosné, Ujj Lajos, Löffler János 60—60 kr. Höger R. inzeld. tüzer százados k. a. a Tompa-szoborra 50 kr., Kovács Andras, B. Tóth István, Czillik András 40—10 kr., Pál Miklós, Banyák István, Molitorisz István, Balogh Lajos, Juhász József, Réthy László, Török József, Lőkös Istváné, Trela János, Kovács Ferenc, ifj. Varga József, Slezsák Andras, Fabrizius Mihály, Filyó Mátyás, Loffay Lajos, Schönwald Lipót tüzer altiszt, Sztankay Antal, Lendvay Pál, Adam László 30—30 Lévy Istváné 60 kr. ifj. Szöllösy István, Morhács Andras, Csapó Lajos, Molnár Ferenc, Simkó Nándor, dr. Veres Samu, Institutórisz Endre, Percz Sámuel, Lengyel Sámuel, Grünheit N. Barna Imre, ifj. Varga Andras, Perjesy N., Lúcterny Jakab, Hecks N., Zörner N. Miskolczy István, Markovits Ferenc, Percz Barna, Csapó József, 30—30 krajczárt.

Köszönetnyilvánítás.

A rimaszombati ált. ipartestület t. Elnökségének!

Folyó hó 15-én 25 sz. a. kelt átiratának kíséretében a Gömörmezei Muzem részére átvettem az igen tisztelt Ipartestület által adományozott s az egykori mászáros czélú relikviát magában foglaló küldeményét, nevezetesen:

- 1 drb jegyzőkönyvet (1697—1796.)
- 1 „ezébeli ifjak nevjegyzékét (1782—1866)
- 1 „„Quarta-befizetési” könyvet (1777—1874)
- 1 „iktató-könyvet.
- 1 „szegődött és szabadító könyvet (1829—1871.)
- 1 „„Forma juramenti” 4 eskuformával.
- 1 „„Időiglenes Utasítást” 1851. (nyomatvány.)
- 4 „pergamene irt eredeti okmányt 1 függő peséttel (1468, 1514. másolattal együtt, más kettő a nélkül.)
- 4 drb szabadságlevellet (3 drb eredeti 1700., 1670., 1635. az utóbbi másolattal együtt.)
- 3 drb kéro levellet (XVI., XVII. századból.)
- 2 „jegyzőkönyvi kivonatot a XVII. századból.)
- 2 „engedélyokmány másolatot és
- 2 „bizonyítványt (1863., 1873.)

Ezen, a hazai ipar történetére becses okiratok adományozásáért a nagyon tisztelt ipartestületnek a gömörmezei muzem egyesület részéről ezennel van szerencsem hálás köszönetemet kifejezni.

Tagadhatatlan, hogy mindazon tárgyaknak, melyek közművelődésünk történetére érdekes és tanulságos adatakat fognak szolgáltatni, a megyei muzemban van helyük, itt azokat gondosan egybegyűjtteni s a jövő számára kegyelettel megőrizni hazafiai kötelességünk.

Rimaszombat, 1889. február 20.

Fabry János, muzeumi igazgató.

Jótekonyczélú műkedvelő előadás!

A helybeli egy. prot. gymnasium ifjusága

felelősközi a **Tompa Mihály** emlékszóba. felelősközi a **Tanári nyugalomdíjintézet** javára Rimaszombtatban. a **Három Rózsa** disztremében folyó 1889 évi márczius hó 7 ik napján, azaz esütörtökön este (fel 8 órakor) **táncmulatsággal egybekötött színelőadást** rendez. melyre az érdeklődő nagyérdemű közönséget tisztelettel hívja meg a rendezőség. — A darab címe:

A NŐK AZ ALKOTMÁNYBAN.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Tóth Kálmán. Rendező: Vozári Gyula. Sógó: Benyo Géza VIII. o. t. Első felv.: „Kortéskedés kávé mellett.” Második felv.: „Követvalasztás.” Harmadik felv.: „Várják a minisztereket.”

SZEMÉLYEK:

Bánfalvy Balint, földbírtokos . . . Demeter István.
Krisztina, neje . . . Kálniczky Vilma k. a.
Ilka, leányuk . . . Soós Margit k. a.
Bersey Vilmos . . . Juhász László.
Cselei bírtokos . . . Ramosztay György.
Cseleiné . . . Madarász Anna k. a.
Pitvarosiné . . . Kishonthy Anna k. a.
Borbócs, koresmáros . . . Csapó János.
Kantor . . . Horváth Kálmán.
János, házi huszár . . . Baksay Dezső.
Szelei . . . Hreeska László.
Szlankaményi, báró . . . Kishonthy Akos.

Nép- és vendégek: a többi VIII. és VII. o.-beli tanulók. Történik az első felvonás: Bánréten, a második és harmadik: Pesten. Idő a jelenkor.

A színi előadást táncz követi.

HELYÁRAK: A négy első sorban 1 frt. — Az utánna következő négy sorban 80 kr. — A többi ülőhelyen 60 kr. — Állóhely 40 kr. — Állóhelyen tanulóknak és katonának örmestertől lefelé 25 kr. — Kárzatlan 20 kr. — Jegyek kaphatók **Baksay József** és **Miskolczy István** urak fizetésében. — Felülfizetéseket szívesen fogad és hírlapban köszönettel nyugtatványoz a rendezőség.

Kezdeté fél 8 órakor.

Előadás közben és utána **Erneszt** jó hírű zenekara fog játszani.

CSABRNOK.

Teréz.

— Elbeszélés. — Irta: **Serédi Jenő.**
(Folytatás)

De a terv célját tévesztette. Elek szívében sokkal élénkebben dobogott a mély érzelem lángja, semhogy ezt hasonló eszközökkel eloltani lehetett volna.

Az utóbbi levél azonban mégis hatott. Ez az eljárás bántotta Eleket; hite meggingott.

Teréz szobájába zárkozott s ott írta a „Tóni báró kastélyából” küldött levelet. Midőn pár nap múlva Tátay ismét eljött azon reményben, hogy imádoztját már honn találja, a szobaleány ismét levelet adott át neki, melyben csak ez a pár szó állott:

„Igen jól érzem magamat, még itt maradok.”

Elek azonban ugyanazon napon találkozott Terézzel a Váci-utczában, aki ugy tett, mintha nem venné észre.

— Tehát itt van s nekem mégis azt írja, hogy Tóni bárónál mulat! — szolt Elek keserűen. — Miért hazudik?

A következő napon ismét látta, még pedig egy ismert dandy karján s midőn bekopogtatott hozzá, a szobaleány ismét azzal a hírrel fogadta, hogy a „kisasszony még nincs honn.”

— Hazudsz alávaló! — kiáltott Tátay haragra gerjedve. — Komédiát játszók velem, de Istenemre mondom, nem maradok adósotok.

Most már semmi kétség. Teréz kerüli; szabadulni akar tőle! De miért? Mi okot adott erre? Egy nyomon érkezett levél megadta e kérdésre a feleletet. Hangzott pedig ez következőkép:

„Kedves pinyókém!”

A szobaleányom mondta, hogy tegnap dühösködte. Hát biz az igaz, hogy kissé megtréfáltalak, de azért kár volt ugy otnellóskodni. Öszintén megvallva, unom ezt a mi dolgunkat. Nem illünk össze. Tudod én ki nem állhatom azokat a sóhajtozó Rómeókat s egészen újjászülettem, hogy egy kis esellel sikerült a pigyergéseid-től néhány napra megszabadulnom. Nos, hát igaz, nem voltam Tóni bárónál, hanem az én kedves kis fészkeimben töltöttem el igen pompásan ezt a néhány napot. Ezentúl is igen jól fogom magamat érezni, ha azt hiszed, hogy még mindig falun vagyok. Tudod, unom az egyhangúságot! De azért ne haragudj a te volt madaradra **Terézre.**”

Remegett a levél Elek kezében, elolvasta még egyszer, tiszter, husszoz, de azok az apró betűk tiszter, husszor ismételték a fájó igazságot.

Tehát csakugyan vége mindennek? Ajtót mutat neki ő, akit lelke üdvénél is jobban szeretett.

„Unom az egyhangúságot!”

— Ah, szivtelen, ledér leány, majd gondoskodom én a mulattatásról! — szolt Elek sötéten.

III.

Néhány nap mult el. Tátay Elek fejét kezébe mélyesztve ült íróasztalánál. Tele írott lapok feküdtek előtte, a betűkre nézett, de lelke messze-messze kalandozott.

— Szegény apám! Ha tudtad volna, hogy ilyen sors éri a te búske fiadat! — monda elmerengve. — Eh, de meg kell lenni — folytatta felállva az íróasztaltól. — Nem élet az ilyen. Nem tudok uralkodni szenvedélyemen, szeretem azt a leányt, végeznem kell vele. Ha nem hallgat meg, jöjjön, minék jönni kell.

P. ezi rózsaszínű levelekét vett elő.

„Igy már szeretlek, édes madaram — állott benne — olyan lélekkel mindig szívesen látlak!”

Ezt a levelet kapta Teréztől válaszul ama hozzáintéztet levélére, melyben tréfa gyanánt tüntetve fel heveskedését, megírta, hogy belátva terve lehetetlenségét, lemondott bolond szándékáról s ezentúl csak mint „amolyan jó barát” óhajja nála tiszteletét tenni.

„Lidérezttüz után rohantam — írta Teréznek — de szerencsére te, édes angyalom, idejekorán figyelmeztettél a veszélyre. Az a lidérezttüz loboghat már, nem hiszek neki.”

Pedig dehogyan nem hitt. Az a tűz elámitotta, még most is hitte, hogy a boldogság útját világítja meg. Megy utánna.

Összehajította az iratokat, ráírta mindegyikre a címet, lepecsételte, azután megigazította nyakkendőjét, még egy pillantást vetett a tükörbe (oh olyan halvány volt) azután lezárta a szoba ajtaját s ment egyenesen amaz utca felé, ahol „ő” lakott.

A szobaleány mosolygó arczal köszöntö, készséggel nyitá fel előtte az ajtót s Elek belépett a régen látott kis fészekbe.

Teréz a pamlogon ült és olvasott. Az elmúlt napok alatt átélt lelki küzdelmek halvány nyomokat hagytak arczán, de így még szebb volt. Elek dobogó szívvél közeledett hozzá.

Teréz a lépteket hallva, felpillantott. Futó pir lepté el arczát, de azután — mintha fáradtnak érezte volna magát — ásitva nyujtá kezét üdvözlésre.

Elek esőkaival balmozta el.

— No, no, csak ne oly hevesen — monda a szép szirén, visszavonva kezét.

Elek mellé ült.

— Fáradt vagy? — kérdezé, átkarolva Terézt.

— Nem esoda. Tegnap kissé kirugtam a hámból.

— Jól mulattál?

— Ah, nagyszerűen!

— Ej, te rossz lélek s engem hagytál napokon át szenvedni. Hát ezt érdemeltem meg?

Teréz felállt.

— Édes barátom — monda türelmetlenül — prédikáció meghallgatására most nem vagyok hangolva. Ha eskis ezért jött, ugy. . . .

— No, no, ne berzenkedjél, édes kis kakasom, — szolt Elek, magához vonva Terézt — dehogyan akarok én most prédikálni. Hisz ép azért vagyok itt, hogy szánya, bánva bűneimet, jóvá tegyem azt a sok hőbortot, miket elkövettem. No adj egy esőkot, igérem, esküszöm, hogy soha, soha, nem jön többé az a bolond kívánság ajkamra.

Teréz ajka odatapadt Elek ajkához. Ah, ugy vágyott már e esők után. Ugy szeretne volna azt a férfit örökre magához fűzni. Egy pillanatra fellobbant benne a vagy bírhatásért, de a jó érzés győzött. — Nem, ezt az embert vissza kell adni önmagának, a társadalomnak.

Midőn megkapta levelét, melyben egészen megváltozva mutatta be magát Teréz azonnal belátta, hogy ez csak ürügy a hozzávaló közeledetésre. Jól ismerte Eleket, tudta, hogy ő nem mondhat le oly könnyen. Első gondolata az volt, hogy kegyetlen visszautasító levéllel válaszol, de csakhamar belátta, hogy ez méginkább olaj lenne a tüzre. Nem utasítja el, hadd jöjjön, majd játszik előtte olyan komédiát, a melytől örökre visszafog riadni. Hadd lássa romlottságát, hadd győződjék meg arról, hogy minden szava, tette, rut önzés.

Kábultan tartá átölelve a szeretett férfit. Szíve, lelke rajongott érte. Oh ha meg nem történté tehetne volna a mulat, ha pirulás nélkül fogadhatta volna el a kezét, mely tisztes társadalmi állással kínálta meg.

Nem lehetett. A kozka el volt vetve.

(Vége következik.)

Felolós szerkesztő: **Dr. VERES SAMU.**

Magán-hirdetések:

Kiadó lakás.

Rimaszombtatban a Rózsa-utca 7-ik számú emeletes ház **folyó 1889. évi május hó 1-től** bérbe vehető — esetleg örök áron is eladó. A lakás tiz szoba és tiz más mellékhelyiségből (konyha, eselédyszobák, kamarák, istállók stb.) és négy pinczéből áll. — Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

Eladó.

Rimaszombtat határában a cserenesényi-ut mellett **1500 □ öl** — részben bekerített és fásított — **belsőség**, továbbá ugyanazon tájon **3000 □ öl szántóföld** szabad kézből eladó. — Értekezhetni Rimaszombtatban **Konyha Géza** urral. 2—3

Üzlet eladás.

Jolsva r. t. városában a 45 év óta fenálló **Fabinyi Sámuel**-féle jóforgalmu vas- és fűszerkereskedés — haláleset folytán, — a főpiacon fekvő emeletes lakház, raktárak, gazdasági épületek és kerttel együtt **szabad kézből örök áron eladó** — esetleg bérbe vehető. Bővebb felvilágosítással szolgál **özv. Fabinyi Sámuelné.** 2—3

Eladó birtok.

A **Kubinyi Gyula** és **neje** tulajdonát tevő **tóthegymegi**, mintegy 650 osztályozott holdat tevő birtok, szabadkézből eladó. — Bővebb értesítést ad **Molnár József** ügyvéd Rimaszombtatban. 3—3

Brindza- és Ostcepa-sajtot

fogad fel az 1889-ki nyári idényre a lentjelzett uradalmi igazgatóság. — Ugyanehhez küldendők be — a fizetési ingyenek felemlítésével — a bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok is. — A fejbírkaállomány 2700 db.

Schönborn-Buchheim gróf
urad. igazgatósága **Munkács**on.

Értesítés.

Van szerencsém köztudomásra hozni, hogy fűrészelt faanyagaim Rimaszombtatban **egyedül csak ECKSTEIN FIESKO ur fakeskerkedésében** kaphatók.

KUHINKA GYULA,
gőzfűrészmű Szihlán.

Ezen hirdetés kapcsán bátorodom a n.-é. közönség és a t. birtokos osztály szives tudomására hozni, miszerint a szihlai gőzfűrészt gyártmányain kívül a Coburg herezegi uradalom fagyártmányait, kiválóan pedig tisztán bárdolt épületfát — gerenda és szarufa, — zsindelet, valamint a gazdaszat terén szükségelt mindennemű szerszámát is tartok állandóan raktáromon.

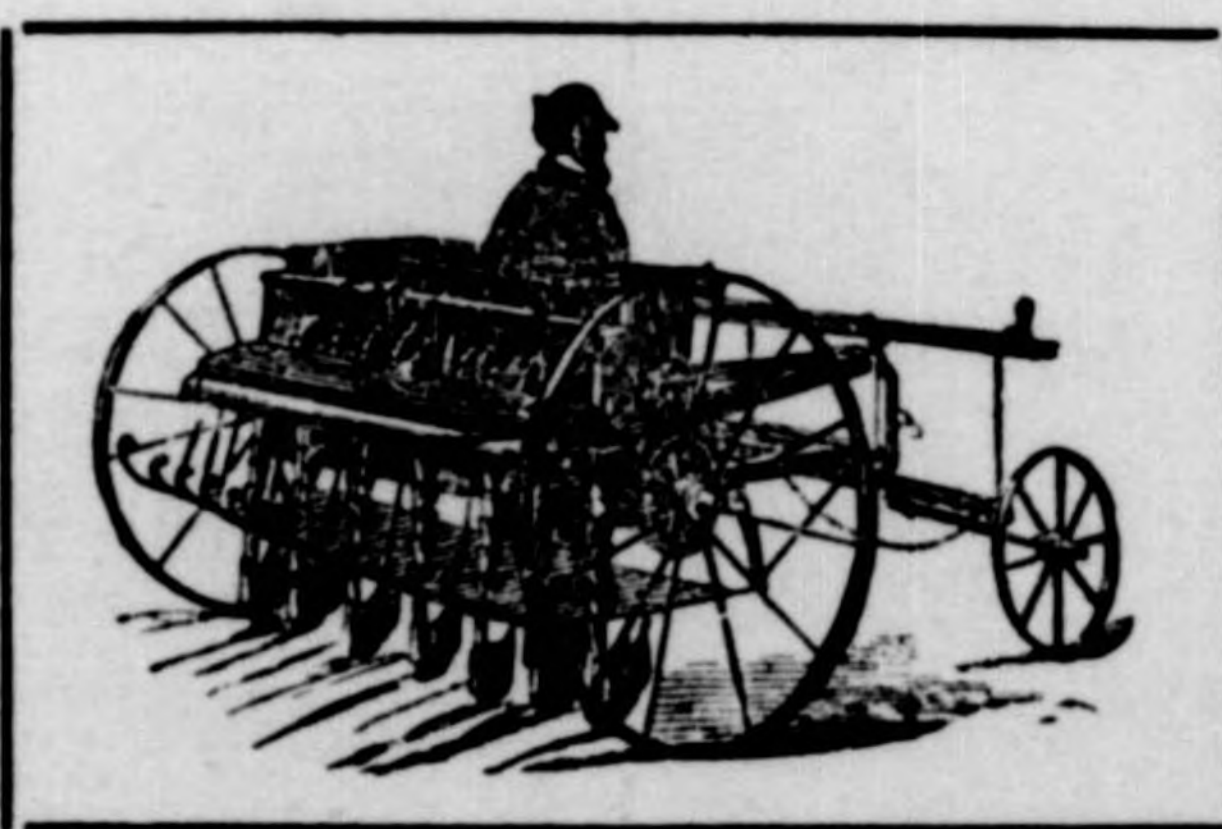
Minthogy ez által azon kedvező helyzetben vagyok, hogy a t. épített közönség legnagyobb igényeinek is megfelelelhetek, utalva a vevők által mindenkor tapasztalt szolid és pontos kiszolgálatra és jutányos árakra, bátor vagyok jól felszerelt raktáramat a n.-é. közönség szives pártfogásába ajánlani.

ECKSTEIN FIESKO,
fakeskerkedő.

Rimaszombtat, a vasuti állomás közelében.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasütődeje **KASSÁN, Eperjesi-ut 6. sz.**

Ajánljuk a t. gazdaközönségnek a tavaszi idényre szükséges gépeket, nevezetesen **szilárdan szerkesztett, könnyű Sorvető és szórvető gépeket, Ekéket és boronákat, Hengereket, lókapákat, stb.** Továbbá: **Backer- és magtárrostákat, mely gyártmányainknak gépgyárunkban állandóan jelentékeny készletet tartunk.**

Szállítunk továbbá **saját gyártmányu s legjobb szerkezetű szeszgyár- és malomberendezéseket, gőzgépeket és gőzkazánokat, házi- és egyéb szivattyukat** stb. — Elhasznált gépek, különösen

gőzmozdony és gőzcséplők

3—6

pontos **átigazítását** és **javitását** a legjutányosabban eszközöljük.

Gyártmányaink képes jegyzékét kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.